FAIRFOOD

JAARVERSLAG 2019

EEN DEMOCRATISCH VOEDSELSYSTEEM
MET SLIMME INNOVATIES

HOOGTEPUNTEN 4
VOORWOORD 6
1 • DE STAAT VAN HET VOEDSELSYSTEEM 8
1.1 HET NIEUWS 8
1.2 DE FEITEN 10
1.3 VEELBELOVENDE TRENDS 12
2 • ONS BESTAANSRECHT 14
2.1 HOE, WAT, WAAROM 14
2.2 EEN NIEUWE STRATEGIE: OOG VOOR INNOVATIE 15
3 • PARTNERSCHAPPEN 16
3.1 VERSTEGEN & COOP: NOOTMUSKAAT 16
3.2 VERSTEGEN: SUPPLY CHAIN TRANSPARENCY 18
3.3 JUMBO 19
3.4 GROENTENFRUIT HUIS 19
3.5 NATIONALE POSTCODE LOTERIJ 19
3.6 THE COFFEE QUEST 20
4 • INNOVATIE 21
4.1 TRACE: TRACEER JE ETEN VAN BOOM TOT BORD 21
4.2 ALIGN MAAKT JE WEGWIJS 22
5 • KENNIS DELEN 23
5.1 THE ONLY WAY IS UP! CONFERENCE 23
5.2 LIVING WAGE LAB 26
5.3 TECHNICAL CENTRE FOR AGRICULTURAL AND RURAL COOPERATION EN WAGENINGEN UNIVERSITEIT & RESEARCH 27
6 • OVER ONS 29
6.1 WAY OF WORKING 29
6.2 TEAM 29
6.3 RAAD VAN TOEZICHT 32
6.4 RAAD VAN ADVIES 33
6.5 RISICOANALYSE 34
6.6 INTEGRITEIT 34
6.7 FINANCIËN 34
7 • BLIK VOORUIT 36
7.1 TRACE EN TRABOCCA 36
7.2 VERSTEGEN, DEEL 3 36
7.3 ALIGN 2.0 36
8 • FINANCIËLE VOORUITBLIK 2020 37
8.1 BEGROTING 2020 IN CIJFERS 37

JAARREKENING 2019 39

onze hoogtepunten van 2019

Bij supermarktketen Coop kan heel Nederland sinds 2019 de **NOOTMUSKAAT** kopen die we samen met Verstegen Spices & Sauces op de **BLOCKCHAIN** hebben gezet (zie 3.1)

We kondigden de lancering aan van ons platform **TRACE**, een mede door blockchain mogelijk gemaakte traceerbaarheidstool waarmee iedereen zijn voedselketens in kaart kan brengen

We organiseerden diverse sessies van het **LIVING WAGE LAB**, een broedplaats voor constructieve discussies en nieuwe samenwerkingen

Een samenwerking met Hivos

We traceerden de eerste koffiebonen van koffieimporteur **TRABOCCA**, waarover nog veel meer in 2020

We lanceerden de tool **ALIGN**, waarmee we de voedselsector op weg helpen richting leefbare lonen en inkomens

Een samenwerking met Hivos, Rainforest Alliance en het Duitse Federale Ministerie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, geïmplementeerd door het Duitse bureau voor ontwikkelingssamenwerking GIZ

Samen met Technical Centre for Agricultural and Rural Cooperation (CTA) organiseerden we een **SERIE WEBINARS** over wat blockchain kan doen voor het inkomen van boeren

We organiseerden de conferentie **THE ONLY WAY IS UP!** over leefbaar loon en inkomen; met ruim 300 bezoekers meer dan uitverkocht

Tijdens die conferentie waren er tal van mooie toezeggingen, waaronder die van bijna alle Nederlandse supermarkten om vanaf 2025 alleen nog **EERLIJKE BANANEN** te verkopen
Een samenwerking met het Duitse Federale Ministerie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken, Rainforest Alliance, Fairtrade, Hivos en idh the sustainable trade initiative

We reisden af naar **ZUID-AFRIKA** voor de start van een bijzonder project met lokale citrusboeren met wie we gaan werken aan een directe connectie met de afzetmarkt in de EU, zonder tussenpersonen

Een samenwerking met GroentenFruit Huis, Total Produce en lokale partners

De Nationale Postcode Loterij steunde ons werk dit jaar opnieuw met **500 DUIZEND EURO**

Samen met CTA en Wageningen Universiteit & Research publiceerden we een rapport over de potentie van blockchain in agrifood: **A CHAIN OF POSSIBILITIES**

WEL KOM

Sander de Jong
Managing Director Fairfood

29 mei 2020

VOORWOORD

Stonden we daar vorig jaar opeens met ruim 300 man van over de hele wereld, ieder op haar of zijn eigen manier een bijdrage leverend aan beter eten. The Only Way is Up! Conference: een tweedaagse conferentie in Rotterdam over leefbare lonen en inkomens in agrifood. Uitverkocht. Volle zaal, opzwepende speeches, daverende applauzen, trending op Twitter. Zoveel enthousiasme hadden we niet voor mogelijk gehouden over een zo ongelooflijk complex onderwerp.

Ik sprak er politici, boeren, wetenschappers en mensen die ons eten eerlijker maken door ingenieuze tools te bouwen of met hun werk bij een ngo hetzelfde doen. Het zijn zulke momenten die mij, en heel team Fairfood, een enorme energieboost geven. Inspiratie ook, en bovenal: de bevestiging dat je er niet alleen voor staat, dat we dit samen gaan en moeten doen.

Fairfood is door de jaren heen steeds meer op zoek gegaan naar vruchtbare samenwerkingen die een positieve impact hebben op het globale voedselsysteem. We vonden onze gelijken in overheidsinstellingen, agrifoodbedrijven en ngo's die net als wij naar slimme innovatie kijken om ambities en missies te verwezenlijken. Allemaal benutten we de vierde industriële revolutie om meer gelijkheid te realiseren, om de wereld van ons eten te democratiseren. Noem het tech for good, noem het de nieuwe realiteit waar je hoe dan ook niet omheen kunt.

Met die nieuwe focus op innovatie deden woorden als big data, blockchain en zelf-soevereine identiteiten hun intrede binnen de muren van ons kantoor. Als een stel autodidacten volgden we de vierde industriële revolutie op de voet. We brachten de nieuwe kennis al lerende in de praktijk tijdens onze eigen pilotprojecten (kokos op de blockchain!). In de afgelopen twee jaar perfectioneerden we ons werk tijdens samenwerkingen zoals die met Verstegen Spices & Sauces, waarbij we de productieketen van nootmuskaat transparant maakten.

2020 is het jaar waarin het allemaal samenkomt: opgedane kennis en ervaring, (blockchain)projecten en partnerschappen monden uit in Trace – een laagdrempelige traceerbaarheidstool waarmee agrifoodbedrijven hun productieketens uitpluizen en socio-economische uitdagingen blootleggen, om die vervolgens ook aan te pakken. Daarmee wordt Fairfood een katalysator voor tech for good. Wij zien het zo: de slimme oplossingen moeten voor iedereen binnen handbereik zijn.

Terwijl we dit jaarverslag aan het afronden waren, bleek 2020 ook het jaar te worden waarin de mensheid een serieuze wake up call krijgt. De coronapandemie slaat hard toe en terwijl ik dit schrijf, beginnen we met z'n allen pas net in te zien wat de gevolgen op wereldschaal zullen zijn. De mensen achter ons eten bijvoorbeeld, zien zichzelf voor de zoveelste uitdaging gesteld; de International Labour Organization waarschuwt dat kwetsbare groepen over de rand worden geduwd, waar ze te maken krijgen met werkloosheid en armoede. Je kan je alleen maar indenken wat dat betekent voor de mensen die al met de grootste moeite rondkwamen.

Fairfood onderzoekt hoe we met ons werk, onze oplossingen en met partnerschappen kunnen bijdragen aan het afwenden van deze humanitaire crisis – hoe we kunnen bijdragen aan de veerkracht die de mensen achter ons eten al zo vaak hebben getoond, wanneer ze te maken kregen met overstromingen, droogte en problemen op het gebied van sociale duurzaamheid.

Moeilijke tijden, die ons er nog eens aan herinneren dat we er voor elkaar moeten zijn. Laten we nu te meer werken aan een voedselsysteem dat beter, sterker en rechtvaardiger uit deze ongekende tijden komt.

1 • DE STAAT VAN HET VOEDSELSYSTEEM

1.1 HET NIEUWS

Onderling delen we bij Fairfood doorlopend artikelen, rapporten en updates die ons om welke reden dan ook zijn opgevallen. Vaak zijn dat mooie en inspirerende stukken, die gaan over oplossingen en ambitie. Helaas zijn het even vaak artikelen en rapporten die ons eraan herinneren waarom we ons werk doen. Ook dit jaar presenteren we daarom een dwarsdoorsnede van de staat van ons voedselsysteem aan de hand van **de meest opvallende slechtnieuwsberichten**

25 oktober: bananen uit de Franse Antillen

In de bananensector is overdadig gebruik van pesticiden een veelvoorkomend probleem; in 2019 waren bananen uit Laos, Myanmar en de Franse Antillen om die reden in het nieuws. Chloordecon is een pesticide die in verband wordt gebracht met kanker. Hoewel het middel in 1975 al verboden werd in de VS, werd het op de Franse Antillen nog volop gebruikt tot 1993. Hoofd research van het Franse Nationale Instituut voor Gezondheid en Medisch Onderzoek zei vorig jaar tegen de BBC: "Een derde van alle kustwateren is besmet; voor alle rivieren geldt hetzelfde – vissen is verboden. Landbouwgrond is voor 30 tot 50 procent besmet." Bij bijna alle volwassenen op de eilanden zijn sporen van de pesticiden in het bloed gevonden en nergens ter wereld werden zulke hoge percentages van prostaatkanker aangetroffen als op Guadeloupe en Martinique.

19 september: hazelnoten uit Turkije

Turkije verbouwt bijna driekwart van alle hazelnoten die wereldwijd geconsumeerd worden – gewoon zo uit het handje, of bijvoorbeeld in Nutella. De noten worden veelal geplukt door migranten, waaronder kinderen. De plukkers maken lange dagen en verdienen minder dan een minimumloon. Volgens de BBC telt Turkije zo'n 400 duizend hazelnootboomgaarden, veelal kleinschalige familiebedrijven. Het probleem van uitbuiting en kinderarbeid kan bestaan in complexe, moeilijk te doorgronden ketens; Ferrero bijvoorbeeld – het merk achter Nutella – streeft 100 procent traceerbaarheid na in het jaar 2020, maar kan op dit moment slechts 39 procent van haar noten tot de plantage traceren.

19 november: suikerriet uit Zimbabwe

Sub-Saharaans Afrika telt het grootste aantal kindarbeiders ter wereld; naar schatting werken er 59 miljoen kinderen tussen de 5 en 17 jaar oud. De International Labour Organisation (ILO) schat dat één op de vijf kinderen in Afrika uitgebuit wordt en tegen hun zin zeer gevaarlijk werk moet doen. The Guardian dook in de wereld van rietsuiker en zag ook daar veel problemen. Ze laten de 9-jarige Tapiwa aan het woord, die ze aan het werk zien op een rietsuikerplantage: "Ik ben nog nooit naar school geweest. Dit is het enige dat ik doe. Ik help mijn oma. Als ik niet werk, gaan we allebei dood van de honger." Zijn ouders kwamen in 2017 allebei om het leven. Tapiwa en zijn oma verdienen beiden zo'n 2 dollar per veertien dagen.

12 december: koffie uit Brazilië

Ruim een derde van de koffie die wereldwijd geschonken wordt, komt uit Brazilië – voor het land gaat het om een miljardenindustrie. Meer dan de helft van de Braziliaanse koffiebonen komt uit de staat Minas Gerais. De Thomson Reuters Foundation is zes maanden lang in die industrie gedoken en bracht daarbij omvangrijke slavernij aan het licht. De koffie wordt in Minas Gerais verbouwd en geplukt door werkers van wie ruim twee derde ongedocumenteerd is. Daardoor hebben ze geen recht op een minimumloon, uitbetaling van overuren, een ontslagvergoeding of een uitkering.

5 juni: cacao uit West-Afrika

Kinderarbeid in de cacaosector. Je staat er waarschijnlijk niet eens meer van te kijken – iets dat meer zegt over de sector dan over jou. Naar schatting werken er 2,1 miljoen kinderen op cacaoplantages in Ivoorkust en Ghana, twee van de belangrijkste cacao producerende landen. Bijna 20 jaar geleden beloofden de grootste chocoladebedrijven ter wereld er werk van te maken; zij gingen kinderarbeid uit hun productieketens bannen. Veel van de eigen deadlines hebben ze inmiddels gemist en het streven werd bijgesteld: in 2020 zou 70 procent van alle kinderarbeid verholpen zijn. En dat is dan opnieuw een deadline die ze gemist hebben.

1.2 DE FEITEN *

Ga er maar eens aan staan, 10 miljard monden voeden in 2050 zonder de wereld compleet uit te putten. Met de huidige 7,7 miljard wereldbewoners staan we al voor de nodige uitdagingen. Met de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties hebben we ons met z'n allen als doel gesteld om in 2030 alle honger uit de wereld te bannen. Toch weet de Food and Agriculture Organization (ook onderdeel van de Verenigde Naties) dat het aantal mensen dat honger lijdt sinds drie jaar weer toeneemt nadat dit aantal decennialang juist langzaam afnam - op dit moment lijdt één op de negen mensen wereldwijd honger. Dat is één voedselfeitje. Hier komen er nog een paar:

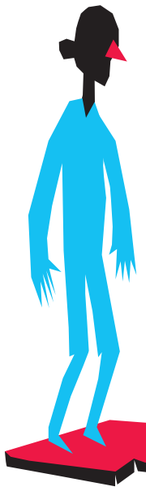

Wereldwijd lijden 821 miljoen mensen **honger** & meer dan een half miljard heeft **onder-gewicht***

- 515 miljoen in Azië
- 256 miljoen in Afrika
- 42 miljoen in Latijns-Amerika en de Cariben

armoede is de grote drijfveer achter kinderarbeid

Van de 152 miljoen kinderen die wereldwijd **kinderarbeid** verrichten, werkt 70,9 % in de agrifoodsector

73 miljoen kinderen die kinderarbeid verrichten zijn jonger dan 12 jaar

Dat zijn **107,5 miljoen jongens en meisjes**

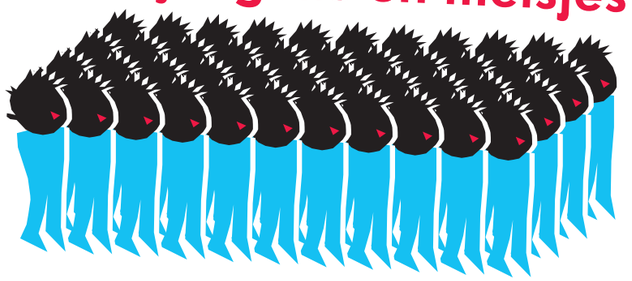

Naar schatting werken er zo'n 1,3 miljard mensen in de agrifoodsector, ongeveer 1/3 van alle werkende mensen

70% van al ons eten wordt verbouwd op zo'n 475 miljoen kleinschalige boerderijen

Veel van de boeren op die boerderijen leven onder de nationale armoedegrens:

in Bolivia 83% — in Ethiopië 48% — in Vietnam ruim 50%

1/3 van al het eten dat wereldwijd geproduceerd wordt, wordt **verspild**

Elk jaar wordt ruim een kwart van alle landbouwgrond (1,4 miljard hectare) gebruikt voor eten dat later verspild zal worden of verloren zal gaan

Tegelijkertijd is 13% van de volwassenen wereldwijd **obees**

Landbouw vormt samen met de bouw en mijnbouw de top 3 van meest gevaarlijke sectoren: minstens 170.000 agrifoodwerkers komen jaarlijks te overlijden

In tijden van klimaatverandering en teruglopende natuurlijke hulpbronnen, staat de voedselsector voor een enorme uitdaging:

tussen 2012 en 2050 moet de wereldwijde voedselproductie met **50%** toenemen om in 2050 bijna 10 miljard mensen te kunnen voeden

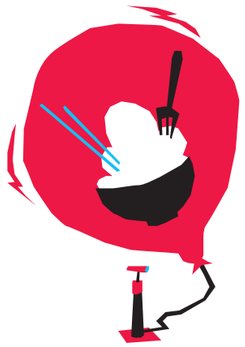

De meeste bevolkingsgroei zal plaatsvinden in ontwikkelingslanden

*Feiten in dit jaarverslag zijn op basis van research gedaan door Fairfood. Bronnen op aanvraag beschikbaar

1.3 VEELBELOVENDE TRENDS

Er gebeurt ook veel moois in de wereld van ons eten. Nieuwe technologieën, wetgeving en bewustzijn jagen trends aan die constructieve verandering in gang zetten. Dit zijn een aantal trends die ons het afgelopen jaar optimistisch stemden en ons inspireerden in ons werk:

DE VIERDE INDUSTRIËLE REVOLUTIE, BIG DATA EN ZELF-SOEVEREINE IDENTITEIT

De wereld verandert snel onder wat ook wel de vierde industriële revolutie wordt genoemd; technologie verandert de manier waarop we met elkaar werken en communiceren. Binnen die revolutie is er steeds meer oog voor digitale innovatie op de weg naar een betere wereld. Het afgelopen jaar hebben we ons bij Fairfood veel beziggehouden met 'big data' en de vraag wat boeren daarmee kunnen. De een na de andere slimme start-up brengt slimme techoplossingen op de markt waarmee kleinschalige boeren hun positie in de productieketens van ons eten kunnen verstevigen. Kijken we bijvoorbeeld naar Afrika, dan zien we dat daar op dit moment zeker 390 tools voor smart farming actief worden gebruikt. Bijna 60 procent daarvan werd in de afgelopen drie jaar gelanceerd.

Die oplossingen – denk bijvoorbeeld aan een app die boeren aan de hand van satellietdata meer vertelt over weersverwachtingen, of die verzekeringsgeld automatisch uitbetaalt wanneer satellietbeelden een overstroming aantonen – halen ook op grote schaal data over die boeren binnen. Een boer deelt naar gelang data over locatie, oogst, transacties, waarvoor in ruil data wordt verschaft die haar of zijn oogst/partnerschappen/communicatie ten goede moet komen. In essentie een goed verhaal, maar wie bewaakt de privacy van boeren?

Zo langzamerhand staan er techbedrijven op die ook daarover nadenken – die zich afvragen hoe de boer de baas kan blijven over persoonlijke data en die data wellicht zelfs kan verpatsen aan de hoogste bieder. Is informatie over opbrengst per hectare of de invloed van het weer op de oogst voor iemand anders misschien geld waard? Dan trekken we 'm door naar een volgende trend die in ons netwerk veel rondgalmt: de zelf-soevereine identiteit. Om de controle over eigen data te behouden, moet een boer kunnen aantonen dat zij of hij daadwerkelijk de persoon achter de data in kwestie is. Op dit moment zijn er wereldwijd echter ruim 1,1 miljard mensen zonder enige vorm van identificatie. De blockchaintechnologie kan een rol spelen in het verschaffen van een alternatieve identiteit; de technologie legt permanent interacties vast die plaatsvinden tussen verschillende personen en partijen. Al die interacties samen kunnen dienen als alternatieve manier van identificatie – een digitale, zelf-soevereine identificatie.

EEN NIEUWE ECONOMIE

Succes wordt veelal gemeten in geld. Overheden streven een almaar groeiend Bruto Binnenlands Product (BBP) na om de vitaliteit van de economie te bewijzen en bewaken. Weinig oog is er voor de negatieve bijproducten van die groei – denk een klimaatschade of aan groeiende ongelijkheid. Steeds meer mensen hebben er zo langzamerhand dan ook hun bedenkingen bij. De Britse journalist George Monbiot zei vorig jaar in het programma *Frankie Boyle's New World Order*: "Sinds wanneer is het BBP een verstandige maatstaf voor het welzijn van mensen? En toch willen overheden niks anders dan het BBP doen groeien. Ze zeggen 'oh, maar we willen niet veel hoor, slechts 3 procent groei per jaar'. Dat betekent een verdubbeling over 24 jaar. We barsten door alle grenzen van de natuur en maken de planeet al kapot... En dat willen we verdubbelen?"

De Amerikaans-Italiaanse econoom Mariana Mazzucato stelt in haar boek *The Value of Everything* voor dat we het begrip 'waarde' in z'n geheel opnieuw uitvinden. Het streven naar een groeiend BBP haalt ze onderuit als ze zegt: "Hoe we sectoren waarderen heeft invloed op onze berekeningen van groeicijfers, wat vervolgens invloed heeft op hoe we de economie sturen. Met andere woorden, hoe we het BBP meten, wordt bepaald door hoe we dingen waarderen, en het resulterende BBP-getal kan bepalen hoeveel we van een bepaald product produceren."

Mooi is dat het niet blijft bij kritiek en gedachtenexperimenten: Nieuw-Zeeland presenteerde vorig jaar een begroting die meer inzet op welzijn van mens en natuur dan op economische groei. De Nederlandse overheid werd in december nog door het duurzame bedrijvennetwerk MVO op de vingers getikt toen het een 'groeibrief' presenteerde die economische groei de komende jaren centraal stelt ('de grens van groei in ons land is bereikt', aldus MVO), maar sommige bedrijven tonen zich zo langzamerhand een stuk ambitieuzer. We denken aan B Corps (commerciële bedrijven die van de ngo B Lab een certificaat kregen voor 'goed doen') zoals Tony's Chocolonely en Dopper, en aan alle partners die we zelf vonden in het bedrijfsleven, zoals Verstegen Spices & Sauces en Trabocca (zie ook hoofdstuk 3). Op naar een nieuwe economie, waarin we oog hebben voor maatschappelijke winst!

TRANSPARANTIE

Klopt, deze trend kwam in het vorige jaarverslag ook al voorbij, maar hij ligt zo dicht bij ons werk dat we 'm ook dit jaar in het rijtje opnemen: we zien een groeiende behoefte aan meer transparantie. Voor meer voedselveiligheid, voor betere handelspraktijken, voor duurzaamheid. De consument wil weten waar haar of zijn eten vandaan komt; uit Amerikaans onderzoek bleek in 2016 dat 37 procent van de consument bereid is van merk te switchen als het nieuwe merk meer transparantie biedt. Overheden zetten ook in op transparantie; in Nederland werd onlangs bijvoorbeeld de Wet Zorgplicht Kinderarbeid aangenomen, die bedrijven verplicht om te voorkomen dat ze goederen en diensten verkopen waar kinderarbeid aan te pas kwam. In Duitsland en Frankrijk zijn ze al zover dat bedrijven verplicht zijn om goed inzicht te hebben in risico's in hun keten. De grote bedrijven voelen de druk of zien de potentie zelf ook in; Albert Heijn, Walmart, Carrefour – allemaal experimenteren ze met blockchain voor meer transparantie. Een revolutie voor ons voedselsysteem?

"Transparantie kan het inkomen verhogen van de mensen die jouw koffie verbouwen. Kwaliteit en kwantiteit kunnen daarnaast toenemen. De boeren krijgen meer zelfvertrouwen als ze weten welke prijs ze zullen ontvangen als ze een bepaalde kwaliteit leveren."
Tesfaye, koffieleverancier Trabocca

2 • ONS BESTAANSRECHT

Uit het vorige hoofdstuk blijkt wel dat er ongelooflijk veel werk aan de winkel is binnen ons voedselsysteem. Nu weet je waarom Fairfood bestaat. Hier vertellen we nog wat meer over onszelf en de wereld waar wij naar toe werken:

2.1 HOE, WAT, WAAROM

Fairfood streeft naar een wereld waarin iedereen kan genieten van goed eten. Een wereld zonder honger waarin de mensen die ons eten produceren een zeker bestaan kunnen opbouwen, en waarin eten wordt gemaakt met respect voor mens, dier en milieu.

We werken actief mee aan de overgang naar een duurzaam voedselsysteem. Dat doen we door innovatieve oplossingen te ontwikkelen waarmee bedrijven hun handelspraktijken kunnen verbeteren – open en toegankelijke oplossingen die de wereld van voedsel gaan democratiseren. We zien voor alle mensen in de productieketens van ons eten een actieve rol weggelegd in het verbeteren van de leefomstandigheden van boeren en voedselarbeiders. Fairfood investeert in partnerschappen om samen de verandering richting dat duurzame voedselsysteem te versnellen.

2.2 EEN NIEUWE STRATEGIE: OOG VOOR INNOVATIE

De afgelopen jaren hebben we goed gekeken naar de toegevoegde waarde van Fairfood in het ngo-landschap van Nederland en daarbuiten. We ontwikkelen ons de komende jaren verder tot een missiegedreven innovatie-organisatie, en verschuiven daarmee de focus van campagnes voeren naar het ontwikkelen van innovaties die bijdragen aan de welvaart van de mensen achter ons eten.

Een groeiend aantal organisaties, ngo's en overheden ziet hoe digitalisering kan bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Fairfood is vanaf het begin voorvechter van deze tech for good. De komende jaren gaan we het potentieel van innovatieve technologieën verder onderzoeken. Daartoe lanceren we nieuwe oplossingen waarmee agrifoodbedrijven hun toeleveringsketens kunnen verkennen en (sociaal-economische) problemen kunnen identificeren om die vervolgens aan te pakken.

"Fairfood heeft een fantastische transformatie doorgemaakt in de afgelopen jaren. Van campagnevoeren naar fairtech-oplossingen die laten zien of de boer die jouw kokos, koffie of nootmuskaat maakt, daarvoor een eerlijk loon krijgt. Fairfood bouwt de komende jaren hard door om de mensen achter ons eten van een eerlijk inkomen te voorzien. Ik ben trots op het geweldige team dat dit voor elkaar heeft gekregen."
Jolande Sap, voorzitter Raad van Toezicht

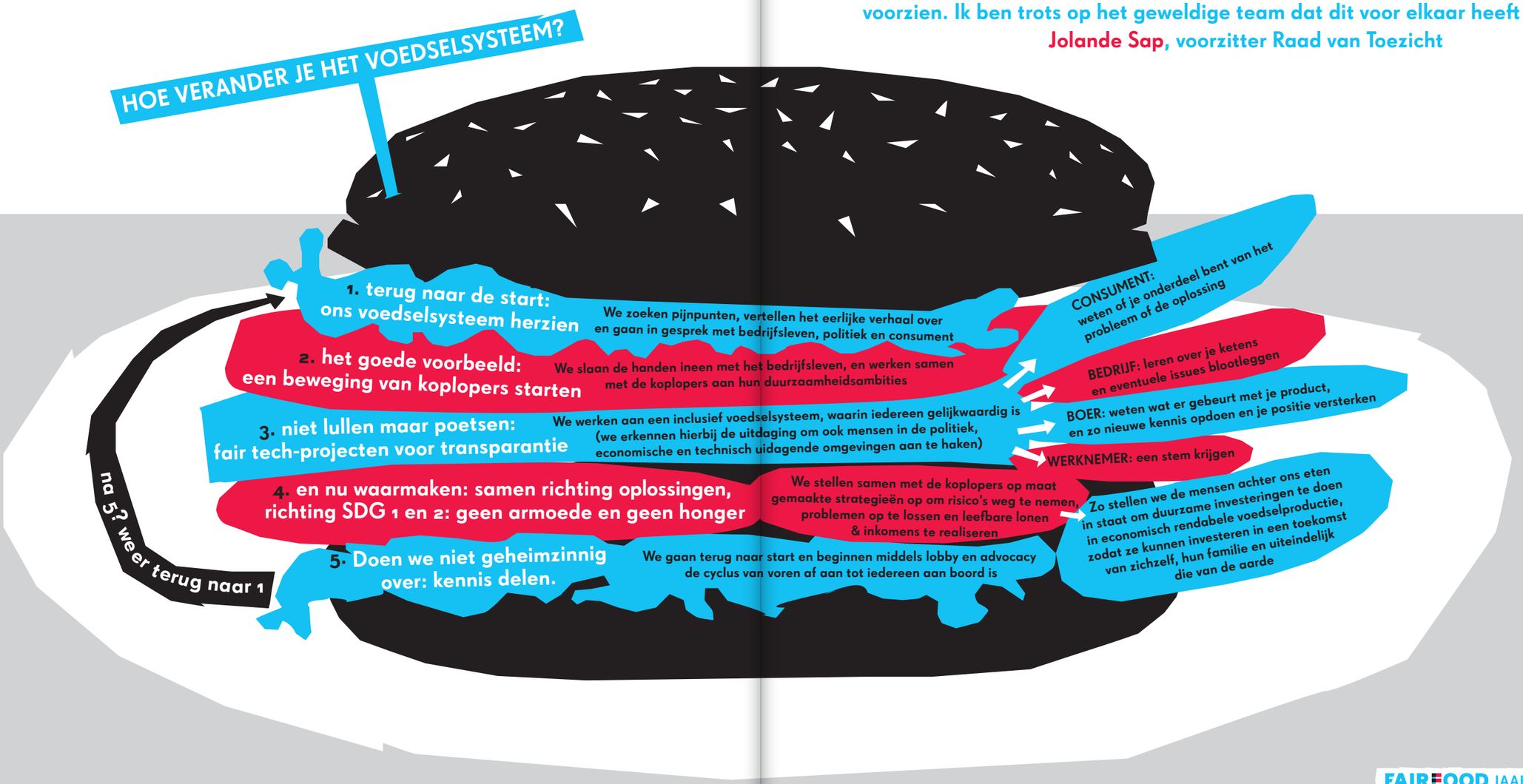

3 • PARTNERSCHAPPEN

Jouw eten gaat door flink wat handen voordat het op je bord belandt. De productieketens van ons eten zijn lang en ingewikkeld. Waar het op neerkomt, is dat niemand het probleem van oneerlijk eten alleen kan oplossen. Daarvoor moeten we de handen ineenslaan en werken aan sterke partnerschappen. Dit zijn de partnerschappen die Fairfood in 2019 heeft gesmeed.

3.1 VERSTEGEN & COOP: NOOTMUSKAAT

2019 gaat de boeken in als het jaar waarin we voor het eerst 'geblockchained' eten in de supermarkt legden. Die supermarkt was Coop, het eten de nootmuskaat van onze partner Verstegen Spices & Sauces. Het familiebedrijf vroeg Fairfood om een lading nootmuskaat van boom (in Indonesië) tot bord (in Nederland) te traceren. Daarbij sloten we nootmuskaatboeren aan bij de speciaal voor Verstegen ingerichte blockchain. Zij konden zelf verifiëren of een afgesproken prijs was betaald en alle transacties werden vervolgens ook op die blockchain gelogd.

Verstegen wil als voorloper investeren in een duurzaam en toekomstbestendig voedselsysteem. Het kruidenhuis bouwt op dit moment al aan duurzame relaties met alle partners in hun keten. Door nauw en langdurig samen te werken met ketenpartners, wil het bedrijf de kwaliteit zo hoog mogelijk maken en houden. Directeur Michel Driessen weet het mooi te verwoorden: "Ik wil dat iedereen in onze productieketens dezelfde kansen heeft als wij hier in het Westen hebben. Verstegen wil actief samenwerken met de verschillende partners in onze ketens zodat we de zorg voor elkaar en de wereld samen kunnen dragen." Pas als boeren voor zichzelf en hun familie kunnen zorgen, kunnen zij nadenken over de zorg voor de wereld, is het idee.

Nieuwe technologieën gaan Verstegen bij die missie helpen. Blockchain brengt transparantie en daarmee een groter begrip van de keten. Er is nog een streven: boeren een stem geven in de productieketens en toegang geven tot nieuwe informatie, bijvoorbeeld over de kwaliteit van hun product of de voorkeuren van consumenten. Op die manier wil Verstegen het ondernemerschap van de boeren stimuleren, zodat zij zelf ook kunnen werken aan een beter inkomen. In lijn daarmee voerden we voor Verstegen een onderzoek uit naar het inkomen van de nootmuskaatboeren. Verstegen wilde weten: verdienen ze een leefbaar inkomen? Het antwoord was nee, de meeste nog niet. Daar gaat Verstegen de komende jaren werk van maken.

Op een publiek toegankelijke website is precies te zien welke boeren aan het project deelnamen, hoeveel nootmuskaat zij oogstten en welke reis die nootmuskaat precies aflegde.

Het project verscheen daarnaast bijna 40 keer in de media, waaronder in Trouw, de Volkskrant, de Telegraaf, Het Financieele Dagblad en in de vakbladen (onder meer Levensmiddelenkrant, AGF, EVMI, Distrifood en Duurzaam Ondernemen).

3.2 VERSTEGEN: SUPPLY CHAIN TRANSPARENCY

Duurzaamheid begint met het in kaart brengen van je keten, tot aan de boer. Alleen als je je keten kent, kun je werk maken van het realiseren van positieve impact. Daarom zijn we met Verstegen een vervolgproject gestart. De reis van nootmuskaat uit Indonesië was inmiddels bekend, in dit tweede project wilden we onderzoeken hoe het zit met de rest van de kruiden en specerijen. Samen zijn we in 20 van de productketens van Verstegen gedoken, om die tot aan de boer in kaart te brengen. Een uitdagend project omdat alle partners in de keten openheid van zaken moesten geven. We maakten gebruik van ons Trace-platform voor het veilig opslaan en delen van de partner- en productinformatie.

"Samen komen we verder, dat is tijdens de samenwerking met Fairfood de afgelopen jaren wel gebleken. We hebben ons als doel gesteld om de ketens van kruiden en specerijen volledig transparant te maken en keken daarvoor naar de blockchaintechnlogie. Die technologie heeft ons al veel gebracht, waaronder meer kennis over de belangrijkste speler in de keten, de boer. Door een duurzame samenwerking met de boeren kunnen we de keten van boom tot bord eerlijk, transparant en duurzaam houden. Ook in de toekomst."
Marianne van Keep, directeur Duurzaamheid Verstegen

3.3 JUMBO

Mooie gesprekken voerden we ook met Jumbo. De supermarkt hangt haar werk op aan een aantal mooie duurzaamheidsprincipes, waaronder: zuinig zijn op natuurlijke rijkdommen, het milieu en ieders gezondheid. En: mens en dier met respect behandelen. We vonden elkaar in het parapludoel: zorg dragen voor toekomstige generaties. Momenteel zetten we een gezamenlijk project op poten, met als ultieme doel transparante en toekomstbestendige productketens voor alle overzeese aardappelen, groenten en fruit. Dit jaar trappen we 'm af met de mangoketen, waarna we het project in de komende jaar opschalen.

3.4 GROENTENFRUIT HUIS

In de vereniging GroentenFruit Huis vinden bedrijven die in Nederland groenten en fruit verkopen elkaar. Alle leden samen zijn goed voor 80 procent van de totale omzet van groenten en fruit in ons land. Daar liggen mooie kansen om impact te maken. In 2019 onderzochten we met GroentenFruit Huis een samenwerking die de leden van de vereniging richting meer transparantie en traceerbaarheid gaat helpen.

Na grondig onderzoek hebben we besloten om te beginnen met een groep citrusboeren in Zuid-Afrika. Onze Lonneke reisde vorig jaar naar het gebied waar de boeren zich bevinden en trapte daar het project af. Samen met GroentenFruit Huis gaan we de boeren zicht geven op de mondiale productieketens van hun fruit, en zorgen we ervoor dat ze een directe connectie krijgen met de afzetmarkt in de EU. Uiteindelijk willen we er met behulp van blockchain voor zorgen dat er zelfs een directe connectie tot stand komt met de consument, helemaal aan het andere einde van de keten.

3.5 NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

Een enorme shout-out naar de Nationale Postcode Loterij, die als partner al behoorlijk wat jaren meegaat. Fairfood ontvangt al sinds 2009 elk jaar een bedrag van 500 duizend euro. Zonder de steun van de Loterij en haar deelnemers had Fairfood onmogelijk kunnen staan waar we nu staan. Dat geldt overigens niet alleen voor ons – de Loterij houdt er een dijk van een missie op na: tenminste 40 procent van haar opbrengsten steekt zij in organisaties die van deze wereld een betere plek maken als het gaat om milieu, mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking.

"Het is onze missie als Goede Doelen Loterij om bij te dragen aan een groene en rechtvaardige wereld. Sinds 2009 is Fairfood een van onze beneficiënten, die we steunen in de strijd om een eerlijke en transparante voedselketen. Fairfood zorgt ervoor dat de meest kwetsbaren in de voedselindustrie een inkomen verdienen waarmee ze een goed leven kunnen leiden. Dankzij de 3 miljoen deelnemers van de Postcode Loterij heeft Fairfood een totaalbijdrage van €6,6 miljoen ontvangen voor hun werkzaamheden.''
Margriet Schreuders, hoofd goede doelen Nationale Postcode Loterij

3.6 THE COFFEE QUEST

We gaan nog iets verder terug in de tijd. Het is het jaar 2018 als Fairfood op het theaterfestival De Parade de toiletten omtovert tot een superfoute supermarkt om bezoekers zo iets te leren over de wereld achter hun eten. De donaties die we bij de toiletten ophaalden, werden door de Triodos Foundation en hun platform Give the Change nog eens verdubbeld tot bijna 10 duizend euro. Dat bedrag hebben we vervolgens gedoneerd aan The Coffee Quest. De koffie-importeur heeft met onder meer dat geld in 2019 een programma ontwikkeld om koffieboeren te trainen om de kwaliteit van hun koffie, en dus hun inkomen, te verhogen. In 2020 wordt het programma, waarvoor inmiddels een agronoom is aangenomen, uitgerold in Santa María, Colombia.

Een frame uit de Trace-animatie

4 • INNOVATIE

Oplossingsgericht is onze tweede naam. Fairfood ziet problemen en werkt actief aan oplossingen om die aan te pakken. In het afgelopen jaar werkten we aan Trace en ALIGN. Waarover meer:

4.1 TRACE: TRACEER JE ETEN VAN BOOM TOT BORD

Veel denkwerk ging in 2019 uit naar onze oplossing Trace. Met die laagdrempelige traceerbaarheidstool willen we agrifoodbedrijven in staat stellen om hun productieketens uit te pluizen en socio-economische uitdagingen bloot te leggen. De laagdrempeligheid zit 'm in de gebruiksvriendelijkheid en (financiële) toegankelijkheid, zodat ook de kleinschalige agrifoodbedrijven er mee aan de slag kunnen.

Trace kreeg vorm door eigen pilots met kokos en koffie, en door partnerschappen zoals die met Verstegen en Jumbo. De mensen aan het begin van de voedselketen kunnen we alleen uit de problemen helpen als we weten wie zij zijn en als we hen hun rechtmatige positie in de keten teruggeven – als ze een stem hebben in die keten en ze als gelijkwaardige ketenpartner meedraaien. Daarom begint de oplossing voor het probleem voor ons bij traceerbaarheid en transparantie: weten waar ons eten vandaan komt en daarover transparant zijn naar de buitenwereld. Trace stelt bedrijven in staat die eerste stap te zetten.

Wat wij belangrijk vinden: iedereen kan met Trace aan de slag. Trace is er in verschillende maten – basic voor kleine bedrijven met bijbehorende ketens en budgetten, pro voor de grote spelers. 2019 was het jaar dat we achter de schermen heel hard aan deze oplossing bouwden. In 2020 volgt de lancering met koffie-importeur Trabocca als partner.

4.2 ALIGN MAAKT JE WEGWIJS

Tijdens de conferentie The Only Way is Up! lanceerden we de eerste versie van ALIGN: een tool die agrifoodbedrijven wegwijs maakt in de wereld van leefbare lonen en inkomens. Want als je jezelf hebt voorgenomen iedereen in jouw productieketens een leefbaar loon of inkomen te betalen, waar begin je dan precies?

ALIGN komt voort uit het Living Wage Lab. Deze broedplaats wil haar deelnemers pragmatische oplossingen bieden voor problemen die de realisatie van leefbare lonen en inkomens in de weg staan. We vroegen de social enterprise True Price daarom te onderzoeken waar de grootste behoefte lag. Het antwoord: een tool die ons door de bomen het bos weer laat zien.

Samen met Hivos en Rainforest Alliance bieden we agrifoodbedrijven met ALIGN een interactieve gids, die hen aan de hand van vier stappen richting de oplossing helpt. Welk onderzoek naar leefbare lonen is er al gedaan? Bij welke researchinstellingen kan ik terecht? Kan ik dit alleen of heb ik partners nodig? Wie kunnen die partners zijn? ALIGN biedt het antwoord op deze vragen door het werk van vooraanstaande organisaties en experts samen te brengen en behapbaar te maken.

Met dank aan het Duitse Ministerie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling voor de financiële steun en het Duitse bureau voor ontwikkelingssamenwerking GIZ voor de implementatie.

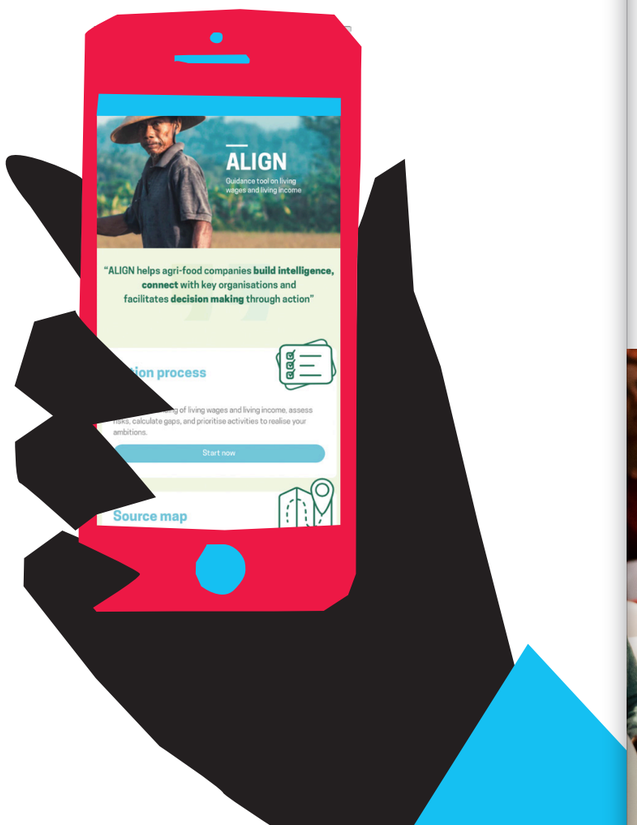

5 • KENNIS DELEN

Als je onze maandelijkse nieuwsbrief leest, als je ons volgt op social media, als je ons hebt horen spreken op evenementen, dan weet je het al: de kennis die wij gaandeweg opdoen houden we niet voor onszelf. Kennis is er om te delen en om mee te inspireren. Samen kom je verder.

5.1 THE ONLY WAY IS UP! CONFERENCE

Groot succesnummer was de internationale conferentie over leefbaar loon en inkomen: The Only Way is Up! Conference. Op 5 en 6 november 2019 kwamen overheden, ngo's en de private sector samen in de Rotterdamse Van Nelle Fabriek om twee dagen lang te onderzoeken hoe we impact gaan maken op het gebied van leefbare lonen en inkomens in agrifood. Meer dan uitverkocht, met in totaal ruim 300 aanwezigen.

Een prachtige samenwerking met het Duitse Federale Ministerie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken, Rainforest Alliance, Fairtrade, Hivos en IDH The Sustainable Trade Initiative. Tijdens onder meer workshops en paneldiscussies leerden we samen van goede en slechte voorbeelden, bouwden we actief aan nieuwe partnerschappen en onderzochten we hoe we de collectieve impact kunnen vergroten.

EEN PAAR HOOGTEPUNTEN OP EEN RIJTJE:

- **Op dag twee maakten Nederlandse supermarkten (bijna allemaal, met uitzondering van Aldi en Lidl) bekend dat ze werk gaan maken van leefbaar loon voor arbeiders in de bananenteelt. Vanaf 2025 willen ze alleen nog bananen afnemen van plantages die een leefbaar loon betalen aan de werknemers.**
- **Olam, een van 's werelds grootste cacaoleveranciers (en daarnaast vele andere producten), liet weten dat ze tussen nu en 2030 alle kinderarbeid uit hun cacaoketens willen bannen en daarnaast voor 150 duizend cacaoboeren een leefbaar inkomen willen realiseren.**
- **Antonie Fountain, voorman van cacao-industrie-waakhond Voice Network, maakte het onderwerp van leefbare lonen en inkomens tastbaar en begrijpelijk zoals we dat nooit eerder gezien hadden, in een prachtige openingsspeech op dag één. "Het grootste milieuprobleem is armoede" en "een leefbaar inkomen is een zakelijke noodzaak".**

Tijdens de conferentie organiseerden alle organisatiepartners hun eigen sessies, die plaatsvonden naast de grotere, plenaire sessies. Fairfood was de host van twee paneldiscussies die, zoals het Fairfood betaamt, gingen over potentiële oplossingen voor de problemen in onze voedselketens.

De eerste sessie – Small farmer, big data – bevroeg reeds bestaande oplossingen, apps en tools. Hoe inclusief zijn die? Hoe zorg je ervoor dat je tools zo ontwerpt dat deze daadwerkelijk de boer ten goede komen? Frederik Claasen (Solidaridad) leidde een interactieve sessie, waarin het publiek al haar vragen kon stellen aan het panel: Mariska Lammers (beleidsmedewerker voedselzekerheid bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken), William Matovu (country director Uganda bij de Amerikaanse ngo Heifer), Panos Loukos (senior insights manager bij GSMA, de brancheorganisatie van mobiele netwerkexploitanten), Jan Top (senior scientist food informatics bij Wageningen University & Research) en Jayadeep Akkireddy (senior manager learning and innovation IDH).

In de paneldiscussie Where sustainability meets tech zetten we aan de hand van een aantal goede voorbeelden een ideale toekomst van ons eten neer. Chris Georgen (blockchainplatform Topl) onderzocht samen met het panel welke rol innovatieve technologieën kunnen spelen binnen het waarmaken van onze duurzaamheidsambities. Veel dank aan een enthousiast, ambitieus panel: Genevieve Leveille (oprichter en CEO van blockchainbedrijf Agriledger), onze eigen Marten van Gils, Sander Reuderink (commercial director bij koffie-importeur Trabocca) en Ad Rietberg (director bij mobiele bankrekening Agri-wallet).

Laura Jungmann (team lead sustainability Albert Heijn) vertelt over de commitment die de supermarkten aangaan: leefbare lonen in de bananensector.

Hier zat het erop. Twee constructieve, inspirerende dagen.

5.2 LIVING WAGE LAB

Onverminderd trots zijn we op de sterk inhoudelijke sessies van het Living Wage Lab. Vorig jaar onderzochten we onder meer hoe je het onderwerp van leefbare lonen en inkomens begrijpelijk kunt communiceren en, nog meer aan de basis, wat de beste strategie is om de hoogte van leefbare lonen en inkomens in jouw productieketens te berekenen.

Samen met Hivos richtten we het Living Wage Lab in 2016 op als een broedplaats voor constructieve discussies en nieuwe samenwerkingen. Deelnemers uit alle takken van de agrifoodsector komen samen en gaan het gesprek aan: hoe gaan we de productieketens verduurzamen? Want alleen als overheid, vakbonden, supermarkten, productie, ngo's en certificeerders samenwerken, komt er echt beweging in de zaak. Deelnemers aan de sessies dit jaar waren onder meer Jumbo, Albert Heijn, Aldi, Verstegen, EOSTA, de Sociaal-Economische Raad en het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

5.3 TECHNICAL CENTRE FOR AGRICULTURAL AND RURAL COOPERATION EN WAGENINGEN UNIVERSITEIT & RESEARCH

Samen met Technical Centre for Agricultural and Rural Cooperation (CTA) en Wageningen Universiteit & Research (WUR) publiceerden we vorig jaar het rapport A Chain of Possibilities, waarin we de potentie van de blockchaintechnologie onderzochten als het gaat om de agrifoodsector in laag- en middeninkomenslanden.

Later in het jaar zijn we met CTA in een grootschaligere samenwerking gedoken die volledig geënt was op het delen van kennis. We produceerden drie info sheets, drie webinars en elf uitgebreide (gast)blogs. Overkoepelend onderwerp: beter eten met blockchain. Met elkaar, experts en iedereen die mee wilde discussiëren, onderzochten hoe boeren de baas kunnen blijven over hun eigen data, hoe productieketens beter kunnen worden ingericht en hoe de verbinding kan worden hersteld tussen consumenten en de oorsprong van hun eten. Meer weten? Bezoek de community-pagina.

"CTA werkt met en voor kleinschalige boeren in Afrika, het Caribische gebied en gebieden in de Stille Oceaan. In ons werk met softwareontwikkelaars, ondernemers en boerenverenigingen in de regio zien we kansen om met blockchain ongelijkheid in de productieketens aan te kaarten, om uiteindelijk het inkomen van boeren te verbeteren."
Chris Addison, senior programme coordinator Data4Ag at CTA

"Het is heel interessant geweest om samen met Fairfood het bewustzijn te vergroten rondom de potentie van blockchain voor agrifood. Ze hebben ons geholpen een nieuw publiek te bereiken voor onze boodschap rondom digitale identiteiten en transparantie in de productieketens, en hoe dat kan worden toegepast in laag- en middeninkomenslanden."
Ken Lohento, senior programme coordinator ICT4Ag at CTA

6 • OVER ONS

Team Fairfood leerde elkaar in 2019 nog wat beter kennen. We bleken allemaal allergisch voor passief afwachten en allemaal blij te worden van gewoon maar lekker doen. Vallen en opstaan, daar blijken we als collectief niet bang voor. Dat leidt tot een hoog tempo en mooie resultaten. We vertellen graag wat meer over onszelf.

6.1 WAY OF WORKING

Een paar maanden geleden stonden we als team opeens letterlijk met de laarzen in de modder. Dat deden we bij boer Jan Huygen op de Eemlandhoeve. 'Wow', zeiden Jan en zijn collega's, tien minuten nadat ze ons de opdracht hadden gegeven een koeienschuur winterklaar te maken, 'da's snel.' Dat was een mooi product van het collectieve aanpakken waar we het net al over hadden. Een product ook van een team dat goed op elkaar is ingespeeld. Dat komt doordat we veel met elkaar praten, kennis delen, maar ook doordat we een 'platte organisatiestructuur' hebben, zoals ze dat zo mooi noemen. We onderhouden als collega's korte lijntjes, kennen geen hiërarchie (ook de directeur haalt wel eens de lunch) en werken samen effectief en efficiënt aan onze missie.

Wat bij Fairfood ook hoog in het vaandel staat, is persoonlijke ontwikkeling. Fairfood is een plek waar je als persoon je werk doet maar daarnaast ook groeit. Waar je, als je dat wilt, ook aan competenties kunt werken die eigenlijk buiten jouw takenpakket vallen.

En natuurlijk vinden we elkaar zo nu en dan ook op andere vlakken dan eerlijk eten (en drinken). Dan doe je als team opeens mee aan de Week Zonder Vlees (lunchen doen we sowieso vegetarisch), sta je met een collega te splitboarden (moest de rest van de collega's ook even opzoeken) en zit je samen tot in de vroege uurtjes te rummikuppen met een biertje. Pubquiz, ook leuk! We willen daarnaast ook onder werktijd ruimte bieden aan ontspanning, om al te heftige stress te voorkomen. Daarom zijn we zo blij met onze kantoorhond Dorus en onze moestuin. Loop je te stressen, dan word je even het park in gestuurd om een rondje te maken met de hond. Of, 'ga jij anders even kijken hoe het met de peulen gaat'.

6.2 TEAM

Dit zijn die mensen achter Fairfood:

MARTHE VAN ANDEL

Overdag onze programme manager living wage & income, 's avonds ongeëvenaarde Rummikub-koningin. Zo eentje die nonchalant met één hand vijf rijtjes op tafel ombouwt om zelf een steentje kwijt te kunnen. En dat is dan ook weer precies hoe ze projecten in elkaar puzzelt, tot er tussen de plannen die op tafel liggen geen speld meer te krijgen is. Overwerken doet Marthe 's ochtends – want waarom zou je de werkdag niet om 7.30 uur beginnen? Op die manier hoeft ze nooit een borrel, pubquiz of potje Rummikub te missen. Haar belangrijkste wapen is zonder enige twijfel de blik waarmee ze kan doden. Daarmee worden waar nodig complete projecten tot een halt geroepen tot nader order.

CHANNA BRUNT

Er is altijd een reden om een citroen-meringuetaartje mee naar kantoor te nemen. En als die er een keer niet is, dan bedenkt Channa er wel een. Als hoofd communicatie is ze niet alleen de stem, maar ook het geweten van Fairfood. Bij alles wat we doen, of we nou midden in een project zitten of filosoferen over onze volgende BHAG (Big Hairy Audacious Goal), komt het moment van Channa's fameuze mentale eye-roll en gedecideerde stem: 'Maar wat hebben de mensen aan het begin van de keten hieraan?' Als we die vraag onvoldoende kunnen beantwoorden, is het terug naar de tekentafel. We hadden ons geen betere officier integriteit kunnen wensen.

LONNEKE CRAEMERS

Als je haar als buitenstaander observeert, kan je waarschijnlijk onmogelijk vertellen welke rol Lonneke binnen Fairfood precies vervult. Moeiteloos stapt Lonneke als dat nodig is elke meeting binnen om wie dat maar wil van advies te voorzien – of het nou een communicatie vraagstuk betreft, een stukje projectmanagement of pure strategie. Even moeiteloos als tussen die onderwerpen, switcht onze business developer tussen opperste concentratie en het uitbundig vieren van overwinningen. Lonneke is van het kamp 'meedoen is belangrijker dan winnen'. In die geest gaf ze vorig jaar tijdens een pubquiz bijzonder weinig goede antwoorden, maar dan weer wel iets meer dan Channa.

MARTEN VAN GILS

Marten kan een gesprek naar compleet nieuwe hoogtes tillen, enkel door een vraag op tafel te leggen waar iedereen in eerste instantie even stil van wordt. We vermoeden dat hij zelf het antwoord doorgaans al klaar heeft, maar op die manier zet hij mooi de groep weer even aan het denken. Achter zijn computerschermen, uitgerust met een draadloze koptelefoon die tot in het toilet blijkt te werken, laat onze programme manager fair tech zich gelden als stille kracht. Het contrast kan onmogelijk groter met de momenten waarop hij een podium bestijgt om complete zalen in katzwijm te leggen terwijl hij ons verhaal op bijzonder charismatische, humoristische en meeslepende wijze deelt.

RAFAEL DA COSTA GUIMARAES

Zo nu en dan verschijnt Rafael strak in pak op kantoor, met de lange manen netjes in een knotje gekamd. Op de borst prijkt op die dagen doorgaans een broche met daarop een B die, zo heeft hij ons moeten uitleggen, staat voor bitcoin. Op die dagen wordt Rafael verwacht als host van een webinar, als spreker op een podium of als gastdocent voor een klas online-marketingstudenten. Niks is onze blockchain & growth agent te gek. We vermoeden dat studenten tegenwoordig les krijgen in netwerken, want waar wij op die leeftijd stilletjes stonden te muurbloemen, verlaat Rafael congressen met gemiddeld 50 visitekaartjes en 120 nieuwe LinkedIn-contacten.

DEREK HARDWICK

Derek liepen we vorig jaar tijdens een van onze workshops tegen het lijf. Daar stelde hij zich droog voor als oud-Fairfoodie – ver voor onze tijd, zo bleek. Van het een kwam het ander. Zeker toen we hoorden dat de beste man in zijn vrije tijd graag aan de klimmuur hangt, wisten we: deze willen we terug. En dus loop je in de klimhal nu behalve onze Isa, Rafael en Channa, ook onze product owner Trace tegen het lijf. Derek tilde met de introductie van slimme tools de efficiëntie van team Fairfood naar nieuwe hoogten. Totdat hij ons werk een goede tien minuten stillegt voor een van z'n vele verhalen. Die sluit-ie dan weer met een bulderende lach af, wat het teken is dat we allemaal weer aan het werk gaan.

SANDER DE JONG

Onze managing director is zo Fries als maar zijn kan. Met een aangeboren boerenverstand en een dosis energie waar je u tegen zegt, blijkt zijn enthousiasme steeds weer aanstekelijker dan bijvoorbeeld de griep die vorig jaar toch een paar teamleden platlegde. Zijn optimisme is bepalend geworden voor de koers die Fairfood vaart en doet het goed bij de uitdagingen waar we onszelf steeds voor stellen. U wilt eerlijk eten? Laat dat maar aan dit team van 9 over. Een blockchaintool voor meer transparantie? We maken er een op maat!

ISA MIRALLES

Isa heeft meningen. Goed onderbouwde meningen die elke discussie doorstaan. Dat gaat meestal zo: ogenschijnlijk vanaf de zijlijn laat onze impact researcher iedereen rustig z'n zegje doen, om pas op het allerlaatste moment het woord te nemen. Rustig, doch met dwingende stem slingert ze haar toehoorders een serie mooi aan elkaar gebreide feiten om de oren, in wat niet anders dan een betoog genoemd kan worden. En die betogen zijn dan weer zo waterdicht dat uiteindelijk iedereen elkaar als medestander de hand kan schudden.

HANS MOLENAAR

Vorig jaar nam Hans heel team Fairfood op sleeptouw in hometown Amersfoort. Na een tapasrestaurant volgde een café, volgde een karaokebar. Hans keek het allemaal aan met een glimlach op het gezicht en een bier in de hand. Onze collega financiën en bedrijfsvoering kiest zijn woorden zorgvuldig en straalt mede daardoor een gigantische rust uit. Komt goed van pas in zijn tweede functie; Hans liet zich in de afgelopen jaren opleiden tot psychodynamisch therapeut. En dat vinden wij dan weer een heel knap staaltje 'je bent nooit te oud om te leren'.

Met enorm veel dank aan vrijwilligers Karina Fensterseifer en Lotte Duursma, die zich vorig jaar wanneer dat maar nodig was voor ons wilden inzetten, en aan stagiair(e)s Dylan Foley, Daniël Kist, Katherine Novoa en Loretta Le, die kennis van over de hele wereld in het team gepompt hebben.

6.3 RAAD VAN TOEZICHT

Fairfood wordt bestuurd volgens het Raad van Toezicht-model. Deze Raad is verantwoordelijk voor de benoeming van de managing director, in ons geval Sander, die op zijn beurt verantwoordelijk is voor het beleid en de dagelijkse leiding. Elk jaar houden twee leden van de Raad, onder wie de voorzitter, een beoordelingsgesprek met de managing director. De Raad van Toezicht houdt niet alleen toezicht op de directie, maar houdt ook een oogje in het zeil als het aankomt op de algemene gang van zaken binnen Fairfood. De Raad heeft onder meer tot taak om het jaarplan, de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening goed te keuren.

Onze Raad bestaat uit zes personen, die hun werk allemaal onbezoldigd doen. Wanneer er een positie vrijkomt, stelt Sander samen met de Raad een profielschets op, waarbij gezocht wordt naar iemand die de kennis aanvult die al in huis is. Nieuwe leden worden vervolgens benoemd door zittende leden. Onze auditcommissie bestaat uit twee leden van de Raad van Toezicht. Deze commissie heeft tot taak de toezichthoudende rol van de Raad van Toezicht op het gebied van financiële aangelegenheden te ondersteunen. De auditcommissie vergadert ten minste tweemaal per jaar met de directeur om onder andere de begroting voor te bespreken en het jaargesprek met de accountant te voeren.

We zijn bijzonder trots op onze Raad van Toezicht – stuk voor stuk hebben de leden een indrukwekkend cv en samen een kennis van zaken waar je u tegen zegt. Daar putten we graag uit. De banden met de Raad zijn dan ook kort en er vinden geregeld informele overleggen en feedbackrondes plaats. Soms schuift de complete Raad zelfs aan voor een borrel of kerstdiner, zodat iedereen elkaar leert kennen en op de juiste momenten weet te vinden. Onze Raad van Toezicht werd in 2019 gevormd door:

JOLANDE SAP

Zelfstandig duurzaamheidsadviseur, toezichthouder en commissaris voor zakelijke en maatschappelijke organisaties, en veelgevraagd spreker en dagvoorzitter. Van 2010 tot 2012 was Jolande fractievoorzitter van GroenLinks in de Tweede Kamer. Ze was parlementslid van 2008 tot oktober 2012, waarna ze de politiek verliet. Ze heeft verschillende research- en managementposities bekleed bij zowel overheids- als particuliere organisaties en heeft een brede kennis van sociaaleconomische- en ontwikkelingsvraagstukken. Jolande is sinds januari 2014 de voorzitter van de Raad.

MAXINE TILLIJ

Directeur Strategic Analysis & Policy bij TNO. Maxine heeft ruime ervaring met strategieontwikkeling, business development, alliantiemanagement en juridische zaken. Maxine beweegt zich in een ecosysteem van professionals die hetzelfde geloof delen in duurzaamheid, gelijkheid en transparantie. Eerder ontwikkelde ze als projectdirecteur de joint venture tussen het Havenbedrijf Rotterdam en Gasunie, voor de aanleg van een grootschalige warmte-infrastructuur in Zuid-Holland. Ze was daarnaast een van de drijvende krachten achter de totstandkoming van de Warmtealliantie Zuid-Holland. Haar loopbaan begon ze als advocaat bij De Brauw, Blackstone, Westbroek.

HEDWIG BRUGGEMAN

Hedwig Bruggeman groeide op in Zeeuws-Vlaanderen en werd opgeleid tot specialist veeteelt aan de Universiteit Wageningen. Ze heeft uitgebreide internationale ervaring opgedaan dankzij verschillende langdurige opdrachten in Afrika, waarna ze 10 jaar lang netwerkorganisatie AgriProFocus heeft geleid. Sinds november 2015 is ze terug op de Universiteit Wageningen, waar ze het hoofd is van het Centre for Development Innovation van Wageningen University & Research.

FRITS KREMER

Directeur van Mediaset Business Events, voorzitter van duurzaamheidsnetwerk Foodpolicy NL en lid van de Raad van Advies van de Good Fish Foundation (Viswijzer). Frits is daarnaast vaste columnist van het vakblad FoodPersonality. Van 2003-2006 was hij het hoofd corporate communicatie van supermarktconcern Laurus. In diezelfde periode legde hij samen met Natuur & Milieu en Oxfam Novib het fundament van een duurzaamheidsbeleid voor de supermarktformule Super de Boer, die later is opgegaan in Jumbo.

PIETER GOUDSWAARD

Zelfstandig marketingspecialist Pieter Goudswaard helpt innovatieve, duurzame ondernemers bij het vergroten van hun maatschappelijke impact en zakelijke succes. Daarnaast begeleidt hij bedrijven bij het toekomstbestendig maken van internationale productketens. Hij doet dat onder andere vanuit zijn eigen bedrijf Abre en het agrifoodteam van MVO Nederland. Pieter heeft jarenlange ervaring op het gebied van marketing, commercie, innovatie en duurzaamheid binnen Procter & Gamble, Unilever, Danone, People4Earth, Jumbo en Generous Minds.

6.4 RAAD VAN ADVIES

Naast de Raad van Toezicht is er de Raad van Advies, die onze managing director adviseert over strategische kwesties. Deze Raad bestaat uit prominente experts met een internationaal netwerk en uiteenlopende professionele achtergronden. Wij zijn trots op de mooie club die deze taak op zich neemt:

GUUS LOOMANS

Guus Loomans is Charity Manager bij Rabobank Nederland. Hij staat ons werk bij met zijn aanstekelijke enthousiasme en kennis over strategische marketing, corporate engagement en fondsenwerving.

PIERRE-LOUIS VAN HEDEL

De voormalig managing director bij Rabobank Foundation, onze pater familias en de rots in de branding. Pierre staat altijd paraat met zijn kennis en netwerk.

GERRIT BRUGGEMAN

Managing partner RTB Transition toward Sustainability, boardroom adviseur op gebied van duurzaamheid. Hij bracht het cradle-to-cradle gedachtegoed naar Nederland. Helpt de lat altijd weer hoger te leggen.

NIELS PENNINX

Managing partner bij adviesbureau Green April, combineert scherpe inzichten en business modelling met humor en gedrevenheid.

MARTIJN SMELT

Chief marketing officer bij televisiefabrikant TP Vision, brengt kennis op gebied van international marketing mee en staat ons gevraagd en ongevraagd bij met raad en daad.

6.5 RISICOANALYSE

Fairfood is transparant over haar bedrijfsvoering en streeft naar de meest effectieve inzet van middelen – elke uitgegeven euro, elk gewerkt uur wordt verantwoord. Risicomanagement staat hoog in het vaandel, omdat we ons maar al te bewust zijn van het feit dat economische omstandigheden kunnen veranderen, dat politiek instabiel kan zijn en markten volatiel. De recente corona-uitbraak is reden om extra alert te zijn. Politieke besluitvorming – en beschikbare financiering – is moeilijk te voorspellen, net als de politieke krachten die partnerorganisaties beïnvloeden. Fairfood werkt samen met andere ngo's en lobbyorganisaties Partos en MVO Platform om middels slimme lobby en advocacy politieke besluitvorming te beïnvloeden.

Onze meerjarenstrategie en financieringsplan is gericht op langdurige partners en fondsen die zich bezighouden met technologische toepassingen, zoals blockchain, artificial intelligence en Internet of Things. Met stip op 1 staan de partnerschappen die we aangaan met bedrijven en organisaties die bij willen dragen aan een duurzaam voedselsysteem – zie hoofdstuk 3 voor voorbeelden van die partnerschappen.

6.6 INTEGRITEIT

We zijn het afgelopen jaar aan de slag gegaan met de integriteit en gelijkheid binnen ons bedrijf, en daarmee met onze Gedragscode Integriteit. We hebben daartoe een integriteitsofficier en interne en externe vertrouwenspersonen aangesteld. Samen gaan we ervoor zorgen dat de integriteit van Fairfood bewaakt blijft, ook als we de komende jaren serieus gaan uitbreiden.

Fairfood is lid van Partos, de branchevereniging voor ontwikkelingssamenwerking. Daarmee houden we ons ook aan de gedragscode van Partos. Die hebben we uitgebreid en toegespitst op onze eigen waarden: inclusief, vreedzaam, rechtvaardig, duurzaam en compassievol. Die waarden geven richting aan ons werk en zijn bepalend voor de werksfeer.

We stellen onszelf voortdurend vragen als: doen wij recht aan de personen en organisaties waarmee wij werken? Maar ook binnen onze eigen organisatie: wanneer noemen we iets onrecht? En wat doen wij bij zulk onrecht? We denken aan machtsmisbruik, financiële schendingen en interpersoonlijke schendingen. Het begint bij preventie: wat kan je doen om misstanden te voorkomen? Bij vastgesteld overschrijdend gedrag gaan we over tot melding, zorgvuldig onderzoek, eventuele sancties en zorgmaatregelen voor de gedupeerde(n).

Onze gedragscode Integriteit geldt voor iedereen die voor Fairfood werkt. Als werknemer, stagiair, vrijwilliger, ingehuurde consultant of uitzendkracht, of lid van de Raad van Toezicht of Advies.

6.7 FINANCIËN

In de jaarrekening, verderop in dit jaarverslag, valt te lezen dat de totale baten over 2019 € 895.175 bedroegen. Dat is lager dan de begrote € 1.100.700, maar een stuk hoger dan de afgelopen jaren. Het opzetten van samenwerkingsverbanden en het breder in de markt zetten van Trace hebben soms meer tijd nodig dan wij eigenlijk zouden willen.

Door onze investeringsdrang toch iets te temperen hebben we het boekjaar 2019 afgesloten met een positief resultaat van € 77.530. Dit is ook lager dan de begrote € 100.000 en wederom een stuk hoger dan de afgelopen jaren. Het lagere resultaat komt vooral omdat een van de geplande projecten vertraging heeft opgelopen en in 2020 zal worden uitgevoerd. Door dit positieve resultaat hebben we onze reserve verder kunnen opbouwen waardoor er een prettige financiële basis staat voor al onze toekomstige plannen.

We werken met een maandelijks financieel dashboard, waardoor we de projectgelden, de cashflow en de totale financiën goed kunnen volgen en tijdig kunnen bijsturen.

"In de samenwerking met Verstegen's partner Fairfood heb ik mijn kennis van nootmuskaat kunnen uitbreiden. Ik heb altijd gedroomd van betere scholing voor mijn kinderen, zodat ze hun dromen kunnen waarmaken. Als ik nog beter begrijp hoe het allemaal werkt, zou dat de toekomst van mijzelf en mijn kinderen ten goede komen."
Riandy Kendahe, nootmuskaatboer

7 • BLIK VOORUIT

Dat was 'm dan weer. Het jaarverslag 2019 – in woorden dan, op de volgende bladzijden volgen de cijfers. We sluiten 'm hier alvast af met een kleine vooruitblik op 2020. Omdat we zelf nogal staan te popelen.

7.1 TRACE EN TRABOCCA

Nu al een hoogtepunt van 2020: de lancering van Trace. Vanaf april kan elk agrifoodbedrijf ermee aan de slag: één tool om je producten vanaf jouw positie in de keten te traceren tot aan de allereerste schakel. Je deelt de reis van het product op een publiek toegankelijke interface waarin je alle spelers in de keten voor kunt stellen, en waarin je hard maakt dat je de beloftes die jij als merk doet daadwerkelijk inwilligt. Achter de schermen leg je de keten voor jezelf bloot. Want, zoals je ons vaker hebt horen zeggen: beter eten begint bij een transparante keten.

Trace democratiseert de productieketens van eten. Betrokken partijen worden in staat gesteld om kennis en waarde op veilige wijze binnen hun keten te delen. Inefficiënties kunnen worden blootgelegd, onbekende partners geïdentificeerd en merkbeloftes geverifieerd.
Waar we ook naartoe werken: door op transparante wijze informatie over een product te delen, moet waarde worden toegevoegd aan dat product – zou jij meer betalen voor een product waarvan je weet waar het vandaan komt en door welke handen het is gegaan? Voor welke partijen in de keten is die informatie nog meer waardevol? Daar liggen mooie kansen om die waarde vervolgens evenredig over de keten te verdelen.

Trabocca trapt 'm af. De koffie-importeur maakt als lanceringspartner als eerst gebruik van Trace en traceert daartoe een lading Ethiopische koffie. Houd hun social media in de gaten om te zien hoe dat uitpakt!

7.2 VERSTEGEN, DEEL 3

Hoe breng je traceerbaarheid aan de man? Hoe zorg je voor een structurele verhoging van het inkomen van boeren? Wat is de waarde van data? Die vragen gaan we beantwoorden binnen het derde deel van onze samenwerking met Verstegen Spices & Sauces. Samen onderzoeken we wat de business case is voor transparantie – waar in de keten is de informatie die je boven tafel haalt geld waard? Het belangrijkste doel van de samenwerking: een nieuw inkomen genereren voor de boeren van Verstegen. Niet door simpelweg de kiloprijs te verhogen (ook naar die optie is Verstegen buiten dit project om aan het kijken) maar door een compleet nieuwe bron van inkomsten te realiseren: data. Kan een boer data over bijvoorbeeld grondkwaliteit en opbrengst per hectare verkopen?

7.3 ALIGN 2.0

Onze impact researcher Isa is achter de schermen alweer hard bezig met ALIGN 2.0, de tool die agrifoodbedrijven wegwijs maakt in de wereld van leefbare lonen en inkomens. De bètaversie van ALIGN lanceerden we in 2019 tijdens de conferentie The Only Way is Up!. Dit jaar volgt de nieuwe en verbeterde versie. Daarvoor gaan we te rade bij potentiële gebruikers van de tool – samen kijken we naar wat er momenteel staat en wat er beter kan. Verwacht nieuwe functionaliteiten, meer research en nieuwe informatie over landen en producten.

8 • FINANCIËLE VOORUITBLIK 2020

Met ons strategisch plan voor de komende drie jaar zetten we in op meer samenwerking met het bedrijfsleven. Ons doel voor 2020 is om door te groeien naar een operationeel budget van € 1,3 miljoen, waarbij we € 135.000 toevoegen aan onze reserves. De baten komen van projecten met bedrijven, van fondsen en van subsidies. We maken ook een start met de exploitatie van licenties voor ons platform Trace. Dit realiseren we met een kleine, flexibele organisatie van toegewijde professionals. Dit budget is ruim voor de wereldwijde uitbraak van het coronavirus opgesteld. Op het moment van het opstellen van dit jaarverslag gaat Fairfood ervan uit dat de inkomsten € 150.000 á € 200.000 lager zullen zijn dan begroot en dat er een financieel resultaat behaald zal worden van € 70.000 á € 80.000. De continuïteit van de stichting is niet in het geding.

8.1 BEGROTING 2020 IN CIJFERS GETALLEN IN €

INKOMSTEN	
PROJECTEN PRIVATE SECTOR	300.000
PROJECTEN NGO'S	100.000
PROJECTEN OVERHEDEN	400.000
INKOMENSLICENTIE	31.440
NATIONALE POSTCODE LOTERIJ	500.000
	1.331.440

KOSTEN	
PERSONEEL:	
SALARISSEN	589.816
FREELANCERS	78.000
ANDERE PERSONEELSKOSTEN	41.520
PROMOTIEKOSTEN:	
COMMUNICATIE	64.200
PLATFORMKOSTEN:	
NIET-PROJECT PLATFORMKOSTEN	56.000
PROJECTKOSTEN:	
PROJECTKOSTEN PLATFORM	56.740
ANDERE PROJECTKOSTEN	56.740
OVERHEAD:	
HUUR	205.281
KANTOOR	28.500
ORGANISATIE	5.000
ONVOORZIEN:	
ONVOORZIEN	68.000
	1.195.597

RESULTAAT	135.842
RESERVES EINDE JAAR	403.941

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

(na resultaatbestemming)

	2019	2018
	€	€
ACTIVA		
OVERLOPENDE ACTIVA EN VORDERINGEN	82.100	59.622
LIQUIDE MIDDELEN	393.139	202.013
TOTAAL	**475.239**	**261.635**

	2019	2018
	€	€
PASSIVA		
STATUTAIRE RESERVES		
ALGEMENE RESERVE	256.599	179.069
	256.599	**179.069**
KORTLOPENDE SCHULDEN		
OVERLOPENDE PASSIVA EN SCHULDEN	218.640	82.566
	218.640	**82.566**
TOTAAL	**475.239**	**261.635**

WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2019

	2019	2018
	€	€
BATEN		
OPBRENGSTEN UIT EIGEN FONDSWERVING	356.167	187.965
OPBRENGSTEN UIT ACTIES VAN DERDEN	500.000	500.000
BIJDRAGEN OVERHEID	38.933	-
OVERIGE OPBRENGSTEN	75	-
TOTAAL BATEN	**895.175**	**687.965**
KOSTEN		
PERSONEEL	522.060	443.853
OVERIGE PERSONEELSKOSTEN	22.159	21.445
HUISVESTING	21.007	18.480
KANTOOR	2.506	1.903
ORGANISATIE	48.308	44.593
COMMUNICATIE	22.489	25.327
ONDERZOEK	10.454	18.136
PROJECTKOSTEN (EXCLUSIEF PERSONEEL)	168.214	165.421
TOTAAL KOSTEN	**817.197**	**739.158**
OPERATIONELE RESULTAAT	**77.978**	**-51.193**
FINANCIËLE BATEN/LASTEN	**-448**	**-360**
RESULTAAT	**77.530**	**-51.553**
RESULTAATBESTEMMING		
ALGEMENE RESERVE	77.530	-51.553
TOTAAL	**77.530**	**-51.553**

TOELICHTING ALGEMEEN

Algemeen
De Stichting Fairfood International is statutair gevestigd te Amsterdam op de Mauritskade 63 (geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 34141098).

Grondslag van waarde en resultaatbepaling
De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' van de Nederlandse accountingstandaarden. De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van de activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders vermeld, tegen nominale waarde. Opbrengsten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Kosten worden ook verantwoord in de periode waarop ze betrekking hebben.

Vergelijkende cijfers
De cijfers van het voorgaande boekjaar zijn opnieuw geclassificeerd voor vergelijkingsdoeleinden. De begrotingscijfers worden in dit jaarverslag niet gepresenteerd omdat in 2019 de begroting niet als direct sturingsmechanisme is gebruikt. Wel is regelmatig intern gerapporteerd over de financiën en is nauw contact geweest met de Raad van Toezicht over het wel of niet aangaan van verplichtingen.

Aanpassing vergelijkende cijfers
De directie van de stichting heeft gebruik gemaakt van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 150 ten aanzien van de verwerking van de kosten van het jaarverslag en de kosten van de controle van de jaarrekening. Op grond hiervan is besloten deze kosten niet langer in het jaar van betaling te verantwoorden doch worden deze kosten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Hierop zijn de cijfers 2018 aangepast waardoor in het beginvermogen een extra last van € 11.500 is verantwoord. Op de staat van baten en lasten over 2018 en 2019 heeft deze aanpassing geen invloed.

Buitenlandse valuta
De rekeningen van de organisatie worden gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van Fairfood. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar euro aan het begin van de maand waarin de transactie plaatsvindt. Aan het einde van het boekjaar worden alle vorderingen en schulden in vreemde valuta omgezet in euro's op basis van de wisselkoers per balansdatum. Wisselkoersresultaten zijn toegevoegd aan de staat van baten en lasten.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen
De vorderingen worden opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs. Dit is vaak gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Vlottende activa
Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Reserves
De reserves betreffen het saldo activa verminderd met de schulden en voorzieningen. Fairfood streeft naar een algemene reserve van minimaal 45 procent en maximaal 60 procent van de jaarlijkse doorlopende kosten van de werkorganisatie. Dit wordt gedaan om directe problemen te voorkomen die zich kunnen voordoen in geval van financiële tegenvallers.

Passiva
De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, die vergelijkbaar is met de nominale waarde. Overlopende posten worden gewaardeerd tegen hun nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Geschenken in natura
Geschenken in natura worden gewaardeerd tegen reële waarde in het land waar ze worden ontvangen. Bijdragen van vrijwilligers worden niet financieel verantwoord. Het verwerken van geschenken in natura heeft geen invloed op het resultaat en het eigen vermogen, maar alleen op het volume van opbrengsten en kosten.

OVERIGE TOELICHTING

Gebeurtenissen na balansdatum
De uitbraak van de COVID-19-pandemie heeft gevolgen voor de wijze waarop de stichting samenwerkt met al haar partners. Ook op de financiële huishouding van Fairfood zal de COVID-19-pandemie zijn uitwerking hebben. Op het moment van schrijven valt niets met zekerheid te zeggen. De verwachting is echter dat de pandemie geen gevolgen heeft voor de continuïteit van de stichting. Deze verwachting wordt gesterkt door signalen van financiers en door de vaste bijdrage van de Nationale Postcode Loterij. Wel wordt verwacht dat zowel de omzet als het financiële resultaat lager zullen zijn dan in december 2019 begroot. Er wordt een daling van de omzet van 10-30 procent verwacht ten opzichte van die begroting. Dat betekent een gelijkblijvende of iets groeiende omzet ten opzichte van 2019. Verder zal het financiële resultaat over 2020 naar verwachting positief zijn.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

	2019	2018
	€	€
OVERLOPENDE ACTIVA EN VORDERINGEN		
VOORUITBETAALDE KOSTEN	6.029	5.459
NOG TE ONTVANGEN BEDRAGEN	286	35.942
DEBITEUREN	75.785	18.221
	82.100	**59.622**
LIQUIDE MIDDELEN		
KAS	48	-
BETAALREKENINGEN	41.339	80.397
SPAARREKENING	351.752	121.616
	393.139	**202.013**

	2019	2018
ALGEMENE RESERVE		
BALANS PER 1 JANUARI	179.069	230.622
BESTEMMING VAN HET RESULTAAT	77.530	-51.553
BALANS PER 31 DECEMBER	**256.599**	**179.069**
KORTLOPENDE SCHULDEN		
CREDITEUREN	21.778	14.089
OVERLOPENDE PASSIVA	25.775	23.978
TE BETALEN LOONHEFFING	15.970	-
TE BETALEN OMZETBELASTING	13.902	4.110
NOG TE BESTEDEN PROJECTGELDEN	141.215	40.389
	218.640	**82.566**

Niet in de balans opgenomen verplichtingen:

Fairfood heeft een huurovereenkomst met het Koninklijk Instituut voor de Tropen afgesloten. Deze overeenkomst kan in 2020 niet worden opgezegd en de huurlast voor 2020 bedraagt € 20.287.

TOELICHTING OP DE WINST-EN-VERLIESREKENING 2019

OPBRENGSTEN		
	2019	2018
	€	€
OPBRENGSTEN UIT EIGEN FONDSWERVING		
DONATIES EN GIFTEN	904	6.982
SPONSORING IN KIND	-	24.681
BIJDRAGEN NGO'S	183.029	43.112
OPDRACHTEN BEDRIJVEN	172.199	112.791
OPBRENGSTEN CAMPAGNE-VERKOOP	35	399
	356.167	**187.965**
BATEN UIT ACTIES VAN DERDEN		
NATIONALE POSTCODE LOTERIJ		
- ALGEMENE FINANCIERING	500.000	500.000
	500.000	**500.000**
BIJDRAGEN OVERHEID		
GIZ - DUITSLAND	38.933	-
	38.933	**-**

SPECIFICATIE BIJDRAGEN NGO'S		
HIVOS	65.326	10.000
RAINFOREST ALLIANCE	47.300	20.400
SIDN	29.017	293
CTA	22.410	-
KMF	18.776	11.592
JMCA	200	-
MILIEU CENTRAAL	-	827
	183.029	**43.112**

KOSTEN

	2019	2018
	€	€
PERSONEELSKOSTEN		
LONEN EN SALARISSEN	372.538	342.587
SOCIALE LASTEN	59.534	53.446
PERSONEEL NIET IN LOONDIENST	89.988	47.820
	522.060	**443.853**

De gemiddelde FTE van personeel in loondienst in 2019 was 6,12 (2018: 5,19)

Directeur-bestuurder S.B. de Jong ontving in 2019 een totale bruto bezoldiging van € 95.502 bij een full-time betrekking van 36 uur per week. Dit bedrag is inclusief vakantiegeld en een vergoeding t.b.v. een pensioenvoorziening. Er zijn geen leningen verstrekt aan de directeur-bestuurder. Deze beloning is conform de "regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties" van Goede Doelen Nederland.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging.

OVERIGE PERSONEELSKOSTEN		
REISKOSTEN	5.627	9.364
SCHOLING	2.379	1.673
KANTINEKOSTEN	3.361	5.178
DIVERSE PERSONEELSKOSTEN	10.792	5.230
	22.159	**21.445**
HUISVESTINGSKOSTEN		
HUUR	19.800	17.710
OVERIGE HUISVESTINGSKOSTEN	1.207	770
	21.007	**18.480**
PROJECTKOSTEN (EXCLUSIEF PERSONEEL)		
LIVING WAGE/INCOME PROJECTS	78.873	NOT SPECIFIED
TRANSPARENCY PROJECTS	79.053	NOT SPECIFIED
OTHER PROJECTS	10.288	NOT SPECIFIED
	168.214	**165.421**
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		
RENTEBATEN	83	161
BANKKOSTEN	-531	-521
	-448	**-360**

vanhier
accountants | adviseurs

Stichting Fairfood International
Mauritskade 63
1092 AD Amsterdam

Amstelveen, 29 mei 2020

Behandeld door: Diederik van Rietschoten E-mail: dvrietschoten@vanhier.nl Referentie: 21228000
Betreft: Controleverklaring voor de jaarrekening 2019 van Stichting Fairfood International

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Fairfood International

A. Verklaring over de jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Fairfood International te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Fairfood International per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Fairfood International zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Vanhier Audit Services B.V. Van Heuven Goedhartlaan 937 1181 LD Amstelveen
Telefoon +31 (0)75 616 75 51 info@vanhier.nl www.vanhier.nl KvK Amsterdam 76480690

Diensten geschieden volgens algemene leveringsvoorwaarden waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Desgewenst sturen wij een exemplaar kosteloos toe. Uitdrukkelijk worden andersluidende voorwaarden afgewezen. Member of MSI Global Alliance, one of the world's leading international alliances of independent legal and accounting firms.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de huishouding te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 29 mei 2020

Vanhier Audit services B.V.

W.G.

Drs. Jenno Kruimer
Accountant-Administratieconsulent

FAIRFOOD.NL
MAURITSKADE 64
1092 AD AMSTERDAM

Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI

NATIONALE POSTCODE LOTERIJ